

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 62/06-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. marca 2006 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. J., P., zastúpenej advokátom Mgr. R. Š., T., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 36 písm. c), čl. 38 ods. 1, čl. 40 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nekonaním Súdnej rady Slovenskej republiky o žiadosti sťažovateľky o preloženie sudkyne z 23. mája 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júla 2004 doručená sťažnosť JUDr. M. J., P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom (nekonaním) Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“) o jej žiadosti o preloženie z 23. mája 2003, pričom v dôsledku namietaného nekonania súdnej rady malo dôjsť aj k porušeniu jej základného práva na ochranu zdravia garantovaného v čl. 40 ústavy, práva na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci podľa čl. 36

písm. c) ústavy a práva ženy na zvýšenú ochranu zdravia pri práci a osobitné pracovné podmienky podľa čl. 38 ods. 1 ústavy.

Zo sťažnosti a z pripojených dokladov vyplýva, že: „Sťažovateľka je sudkyňou Okresného súdu v T. na základe zvolenia do funkcie Národnou radou SR č. 944/2001/17 zo dňa 27. 8. 2001. Od nástupu do funkcie do novembra 2003 pracovala ako predsedníčka senátu 21P a D na občiansko-právnom úseku a od novembra 2003 je predsedníčkou senátu 14 C.

Z miesta bydliska v P. sťažovateľka denne dochádza do T.. Cesta meria 150 km a trvá rádovo 2 X 1 a 1/2 hodiny. Sťažovateľka teda denne strávi na ceste do práce minimálne 3 hodiny času, len cestovaním. Ako sudkyňa v dôsledku potreby cestovania vstáva ráno o 5.00 hod. a vracia sa domov o 18.00 hod. večer. (...)

Dňa 8. 6. 2002 utrpela sťažovateľka poškodenie krčnej chrbtice a bola prevezená do NSP v Bojniciach s diagnózou funkčnej poruchy krčných stavcov C 5-6-7, cervikálnou migrénou, prechodnou parézou končatín, a sklonom k vaskulárnej hypotónii. (...)

V dôsledku poškodenia krčnej chrbtice sťažovateľka trpí záchvatmi cervikálnej migrény, ktoré sa prejavujú trpnutím horných končatín, závratmi, bolesťami hlavy, sprevádzanými stratou zraku a zvracaním. Ťažkosti sa znásobujú pri zmene počasia, nesprávnom sedení, preťažení krku a vtedy sa pridávajú aj silné bolesti chrbtice. Lekári doporučili znížiť záťaž spôsobenú cestovaním do práce, denné cvičenie a plávanie. Pokiaľ sťažovateľka tieto rady dodržiavala, ťažkosti sa zmiernili, počet záchvatov bolesti hlavy a chrbtice poklesol, aj keď sa neodstránil.

Po skončení PN sa sťažovateľka obrátila dňa 25. 11. 2002 v súlade s § 41 zákona číslo 385/2000 Z. z. o súdoch a sudcoch na predsedníčku Okresného súdu v T. JUDr. M. T. so žiadosťou o povolenie výkonu práce v domácom prostredí, a žiadosť odôvodnila vyššie uvedenými zdravotnými problémami. Na súde v tom čase, keď sťažovateľka žiadala o výkon práce v domácom prostredí, prácu v domácom prostredí vykonávali iné sudkyne bez zdravotných komplikácií Mgr. P. K. (5 dní v týždni), JUDr. A. G. (2 dni v týždni) a JUDr. A. B. (1 deň v týždni.)

Napriek tomu, že Sudcovská rada pri Krajskom súde v T. sťažovateľke povolila 1 deň práce v domácom prostredí – piatok, predsedníčka Okresného súdu JUDr. M. T. zaslala

sťažovateľke dňa 30. 12. 2002 zamietavé stanovisko k jej žiadosti a to bez udania konkrétneho dôvodu.

Predsedníčka súdu v ústnych výhradách uvádzala, že sťažovateľka nemá bezpečnostne zabezpečený byt, auto a pod., hoci tieto kritériá nespĺňali ani vyššie uvedené sudkyne. Sťažovateľka kúpila počítač, auto, dala vybudovať bezpečnostné dvere do bytu, v ktorom by prácu v domácom prostredí vykonávala. Napriek tomu jej žiadosti nebolo vyhovené. (...)

V danej situácii sťažovateľka nemala inú možnosť a dňa 23. 05. 2003 požiadala Súdnu radu SR o preloženie výkonu funkcie sudkyne na Okresný súd do P., teda do miesta jej trvalého bydliska a to zo zdravotných dôvodov.

Súdna rada SR o sťažovateľkinej žiadosti rokovala od jej podania celkove 3 x a to dňa, 03. 11. 2003, 15. 12. 2003, 31. 05. 2004. (...)

Sťažovateľke je známe, že predseda Krajského súdu v T. JUDr. J. K. zaslal svoje stanovisko Súdnej rade SR ešte v novembri 2003 a vyjadril súhlas s preložením sťažovateľky na iný súd a na Okresnom súde v P. je voľné miesto po JUDr. S. M., ktorá bola preložená na výkon funkcie na Krajský súd v T.. Napriek týmto skutočnostiam sa o sťažovateľkinej žiadosti už viac ako rok vôbec nekoná. (...)

Sťažovateľka v snahe riešiť svoju situáciu reagovala na každé uznesenie Súdnej rady nesúhlasnými listami a domáhala sa urýchleného rozhodnutia o svojej žiadosti. (...)

V danom prípade Súdna rada ako orgán štátu zriadený zákonom dlhodobo porušuje sťažovateľkine práva na prerokovanie žiadosti o preloženie bez zbytočných prieťahov.

Dôsledkom stavu, kedy Súdna rada SR nie je schopná rozhodnúť po viac ako roku o žiadosti o preloženie je následný stav trvajúceho porušovania aj ďalších základných práv sťažovateľky a to:

- ústavného práva na ochranu zdravia zaručeného v článku 40 Ústavy SR,
- ústavného práva na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci zaručeného v článku 36 písmeno c) Ústavy SR,
- ústavného práva ženy na zvýšenú ochranu zdravia pri práci a osobitné pracovné podmienky zaručeného článku v 38 ods. 1 Ústavy SR.

Už viac ako rok sťažovateľka bezvýsledne čaká na rozhodnutie Súdnej rady SR a vyčerpala už všetky možnosti nápravy. Denne cestuje z P. do T. 150 km, po ceste s veľkým

počtom úsekov častých dopravných nehôd, viackrát videla obeť týchto nehôd, čo jej spôsobuje psychickú traumu. (...)

Za posledného pol roka bola sťažovateľka opakovane PN kvôli sínusitíde, čo je jasným dôkazom toho, že intervaly medzi jednotlivými záchvatmi choroby sa skracujú a jej zdravie sa zhoršuje.

Pritom na upravenie a výrazné zmiernenie bolesti postačuje už iba znížiť záťaž, cvičiť a prestať do práce dochádzať. Pokiaľ by bolo o sťažovateľkinej žiadosti o preloženie kladne rozhodnuté, jej stav by sa výrazne upravil. (...) Pritom vlastní 2-izbový byt nachádzajúci sa rovno za budovou Okresného súdu v P.. (...)

Kvôli neustálemu dochádzaniu, ktoré zhoršuje jej zdravotný stav nemôže podávať v práci optimálny výkon. (...) Neustále preťažovanie a nedostatok času spojený s cestovaním a pridelovaním nadmerného množstva vecí, vyvoláva chronický stres, dlhodobú neprimeranú záťaž krčnej chrbtice, ktorá môže privodiť opakovanie bloku poškodených stavcov. Pokiaľ sa to stane počas jazdy autom, i spôsobenie vážnej dopravnej nehody, nakoľko blok chrbtice u sťažovateľky vyvoláva ochrnutie horných končatín a sťažovateľka šoféruje sama. Na tieto riziká recidívy bola sťažovateľka v nemocnici výslovne upozornená. Z dlhodobého hľadiska hrozí sťažovateľke napravitelné poškodenie zdravia a možno aj trvalá invalidita.

Za tento stav je priamo zodpovedná Súdna rada SR, pretože jej liknavý prístup k rozhodnutiu o sťažovateľkinej žiadosti o preloženie, o ktorej nerozhodla po dobu dlhšiu ako 1 rok zapričíňuje, že musí pracovať v neuspokojivých a zdraviu poškodzujúcich podmienkach na extrémne preťaženom súde, značne vzdialenom od miesta jej trvalého bydliska.

Konanie Súdnej rady SR sťažovateľka považuje za diskriminačné a obštrukčné. Na Okresnom súde v P. sú personálne možnosti na jej preloženie a v dôsledku úspory času, ktorý strávi cestovaním a pri lekármi predpokladanom zlepšení jej zdravotného stavu, ak by prestala cestovať za prácou by mohla sťažovateľka ako sudkyňa podávať aj podstatne lepšie pracovné výkony.

Sťažovateľka sa domáha aj poskytnutia adekvátneho odškodnenia za dlhodobú preťaženosť, poškodzovanie zdravia tak psychického ako i fyzického charakteru. Ženy podľa článku 38 ods. 1 Ústavy SR majú požívať vyšší stupeň právnej ochrany a Súdna rada nie je

ochotná vôbec rešpektovať sťažovateľkino právo na ochranu zdravia a preložiť ju na iný súd. U iných žiadateľov postupuje pri vybavovaní žiadostí o preloženie oveľa rýchlejšie, čím ich zvyhodňuje.

Preto sa domáha, aby jej bolo priznané finančné zadostučinenie (za porušovanie práva na ochranu zdravia, prerokovanie veci bez prietahov a uspokojivé pracovné podmienky a diskrimináciu pri vybavovaní žiadosti o preloženie) v sume 300.000.- Sk. Túto sumu považuje za primeranú vzhľadom na dĺžku, rozsah a intenzitu trvania poškodzovania jej práv a vzhľadom na výšku nákladov, ktoré má za rok nečinnosti Súdnej rady SR už iba na cestovnom.

Výška odškodnenia je v očiach sťažovateľky adekvátna, sťažovateľka si svoje zdravie veľmi cení a táto hodnota je u nej na prvom mieste hodnotového rebríčka. A má veľmi veľa osobných skúseností, ako ťažko sa poškodené zdravie napráva. (...)

Vzhľadom na vyššie uvedené sťažovateľka žiada, aby Ústavný súd vec po vykonanom dokazovaní rozhodol takto:

Ústavný súd vyslovuje, že nekonaním Súdnej rady SR o žiadosti o preloženie sťažovateľky zo dňa 23. 5. 2003 došlo k porušeniu jej ústavného práva na prerokovanie veci bez prietahov zaručeného v článku 48 ods. 2 Ústavy SR, došlo k porušeniu jej ústavného práva na ochranu zdravia zaručeného v článku 40 Ústavy SR, došlo k porušeniu jej ústavného práva na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci zaručeného článku v 36 písm. c) Ústavy SR, došlo k porušeniu jej ústavného práva ženy na zvýšenú ochranu zdravia pri práci a osobitné pracovné podmienky zaručeného v článku 38 ods. 1 Ústavy SR.

Sťažovateľke sa podľa ustanovenia § 127 ods. 3 Ústavy SR, priznáva primerané finančné zadostučinenie 300.000,- Sk. Súdna rada Slovenskej republiky ako orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinná ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu

Ústavný súd prikazuje podľa § 127 ods. 2 Ústavy SR Súdnej rade SR, aby vo veci žiadosti o preloženie zo dňa 23. 5. 2003 bez zbytočného odkladu konala a rozhodla v zmysle ustanovenia zákona číslo 385/2000 Z. z. o súdoch a sudcoch.

Súdna rada SR je povinná zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia, tak ako budú preukázané a vyčíslené v priebehu konania“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 36 písm. c) ústavy zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä (...) ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci.

Podľa čl. 38 ods. 1 ústavy ženy, mladiství a osoby zdravotne postihnuté majú právo na zvýšenú ochranu zdravia pri práci a osobitné pracovné podmienky.

Podľa čl. 40 ústavy každý má právo na ochranu zdravia. (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané nekonanie súdnej rady o žiadosti sťažovateľky o preloženie z 23. mája 2003, v dôsledku ktorého malo dôjsť aj k porušeniu jej základného práva na ochranu zdravia garantovaného v čl. 40 ústavy, práva na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci podľa čl. 36 písm. c) ústavy a práva ženy na zvýšenú ochranu zdravia pri práci a osobitné pracovné podmienky podľa čl. 38 ods. 1 ústavy.

1. Pokiaľ sťažovateľka namietala nekonanie súdnej rady v súvislosti s jej žiadosťou o preloženie z 23. mája 2003, ústavný súd poukazuje predovšetkým na citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Podľa § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (v znení zákona č. 424/2002 Z. z.) fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť.

Podľa čl. 141a ods. 4 písm. b) ústavy do pôsobnosti súdnej rady patrí rozhodovať o pridelení a preložení sudcov.

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o sudcoch“) súdna rada môže preložiť sudcu na iný súd len s jeho súhlasom alebo na základe rozhodnutia disciplinárneho senátu.

Preložiť sudcu možno iba na voľné miesto sudcu určené ministrom podľa osobitného zákona.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov súdna rada po dohode s ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky schvaľuje zásady výberového konania na obsadenie voľného miesta sudcu (...).

Vychádzajúc z týchto ústavne a zákonne priznaných oprávnení súdnej rady možno konštatovať, že súdna rada ako samosprávny orgán *sui generis* v danom prípade vykonáva aj pôsobnosť orgánu verejnej správy, pretože sa podieľa na riadení a správe súdov. In concreto podľa čl. 141a ods. 4 písm. b) ústavy súdna rada rozhoduje aj „o preložení sudcov“. Záver o postavení súdnej rady aj ako orgánu štátnej správy súdnictva vyplýva aj z toho (historický argument), že oprávnenie preložiť sudcu v dôsledku jeho funkčného postupu na súd vyššieho stupňa patrilo pred vytvorením súdnej rady ministrovi spravodlivosti, ktorý o tom rozhodoval ako orgán štátnej správy súdnictva (podľa zrušeného § 40 ods. 2 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov).

Ústavný súd konštatuje, že konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy, ktoré bolo do nášho právneho poriadku zavedené od 1. januára 2003, je súčasťou správneho súdnictva, v ktorom konajú všeobecné súdy (v danom prípade je to Najvyšší súd Slovenskej republiky). Sťažovateľka teda mala v správnom súdnictve podľa citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku na ochranu svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy účinné a dostupné právne prostriedky nápravy proti nečinnosti súdnej rady, ktorá vystupuje v danej veci ako orgán verejnej správy, pričom táto skutočnosť vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o jej námietke porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

2. Sťažovateľka taktiež namietala, že v dôsledku nekonania správnej rady malo dôjsť aj k porušeniu jej základného práva na ochranu zdravia garantovaného v čl. 40 ústavy, práva na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci podľa čl. 36 písm. c) ústavy a práva ženy na zvýšenú ochranu zdravia pri práci a osobitné pracovné podmienky podľa čl. 38 ods. 1 ústavy.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Ústavný súd konštatuje, že z obsahu sťažnosti nevyplýva priama súvislosť medzi označeným nekonaním súdnej rady a základnými právami sťažovateľky garantovanými v čl. 40, čl. 38 ods. 1 a čl. 36 písm. c) ústavy, preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2006